

การจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก

THE BUSINESS COMMUNITY MANAGEMENT

CASE STUDY OF PLASOM ANG-KHONSACK WOMEN GROUP

สมพงษ์ พะเลีย่ง¹
เศกสรรค์ ยงวิชัย²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก (2) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก และ (3) เพื่อพัฒนาการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสักแล้วนำมาพัฒนาไปสู่การจัดการที่ดี มีกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกทุกคนในกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการศึกษา ใช้ทฤษฎีปัจจัยสำคัญของการจัดการ 4 ด้าน (4M) และทฤษฎีการจัดการ (PCDA) ของ W.Edwards Deming มาเป็นหลักในการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก สร้างรายได้และความสามัคคีให้สตรีในหมู่บ้าน โดยมีการนำเอาหลักการจัดการ 4 ด้าน คือ การจัดการด้านบุคคล การจัดการด้านงบประมาณ การจัดการด้านวัตถุดิบ และการจัดการด้านการปฏิบัติงาน โดยมีการใช้หลักพื้นฐานคือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มมี 10 ประการ ได้แก่ (1) ด้านการผลิต (2) ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และคุณภาพ (3) มีแรงงานที่มีทักษะสูงเชี่ยวชาญและชำนาญ (4) ด้านเงินทุนและการเงิน (5) การตลาด (6) ด้านการจัดการ (7) การมีส่วนร่วมและความสามัคคีของสมาชิกกลุ่ม (8) มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ, มีประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ดี (9) มีระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ยืดหยุ่น ตามสถานการณ์ และ (10) มีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับภายนอก ทั้งนี้กลุ่มยังมีแนวทางการพัฒนาการจัดการกลุ่มให้เป็นรูปแบบตามหลักการจัดการของ วงจรเดมมิง(PCDA) คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ ธุรกิจชุมชน กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก

Abstract

This independent study is a qualitative research. The purpose of the study is: (1) to study the management style of Plason Ang-Khonsak women's group (2) to study the managers of Plason Ang-Khonsak women's group, and (3) to improve and develop the management of Plason Ang-Khonsak women's group. The sample group consists of members of Plason Ang-Khonsak women's group. In-depth interviews were used as a tool with a key tenet of the four sides (4M) management theory (PCDA) of W. Edwards Deming, as part of the main study.

The study found that Plason Ang-Khonsak women's group brought money and harmony to the women in the village by utilizing four principles of management; Management, Budget, Management of Materials, and Management practices. The basic principle is to plan, implement, monitor and correct as appropriate. There are ten factors for the success of the group, namely (1) production (2) a unique product quality, (3) a highly skilled workforce, expertise and skills (4) funding and finance (5) marketing (6) management (7) participation and unity of group members (8) a leader with wisdom, experience and vision, (9) understanding of the regulations, being flexible according to the situation, and (10) cooperating very well with external entities. The group also plans to develop a management model based on the principles of management. Deming Cycle (PDCA) is planning, implementation, monitoring, and improvement.

Keywords: Management, Business Community, Plason Ang-khonsak women's group.

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
087-4479858 y0ng_ar20@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจชุมชนได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทั้งสองแนวคิดดังกล่าวนี้ยังมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน มีความพออยู่พอกินและพอใช้สามารถพึ่งพาตนเองได้ แล้วค่อยค่อยอดขึ้นไป สร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ส่วน เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ว่าด้วยการผลิต การบริโภค และการกระจายในกลุ่มบุคคลที่อยู่บริเวณเดียวและมีผลประโยชน์ร่วมกัน อันเนื่องมาจากภูมิหลังทางขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจชุมชน จึงเป็นรูปแบบของวิถีชีวิตเศรษฐกิจของแต่ละชุมชนที่มีมาเนิ่นนานแล้ว

ธุรกิจชุมชน หมายถึง การทำธุรกรรมโดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมลงทุน ร่วมผลิตและดำเนินธุรกิจและร่วมรับประโยชน์จากการทำธุรกิจนั้นๆ เช่น โรงสีชุมชน กลุ่มทอผ้า กลุ่มผ้าไหม กลุ่มไก่ชน กลุ่มเสื่อจากต้นกก เป็นต้น ดังนั้นการทำธุรกิจชุมชนนอกจากจะสร้างการจ้างงานในชุมชนหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่วัตถุดิบในชุมชนแล้ว ยังมีเป้าหมายสูงสุด คือ เพื่อให้ชุมชนมีสวัสดิการที่ดีขึ้น มีความรักใคร่สามัคคี ชุมชนเข้มแข็ง และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนมั่นคง

กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของสตรีแม่บ้านของ หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม ตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มที่มีชื่อเสียงในด้านการทำปลาส้มเป็นอย่างมากในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ยังคงสืบทอดและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถนอมอาหาร รวมตัวจับกลุ่มเพื่อผลิตปลาส้มที่มีกรรมวิธีมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งปลาที่นำมาทำปลาส้มนี้เป็นปลาที่ได้จากอ่างเก็บน้ำห้วยขอนสัก ที่ตั้งกินบริเวณทิศตะวันออกไปจนถึงทิศใต้ของหมู่บ้าน เป็นการนำวัตถุดิบท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยในด้านของตัวผลิตภัณฑ์นั้น มีคุณภาพที่ได้รับประกันจากองค์การอาหารและยา (อย.) แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ทำให้การจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก พัฒนาได้ช้า ประกอบกับสมาชิกต่างๆ ในกลุ่มเริ่มที่จะไม่ค่อยมีเวลาในการร่วมกิจกรรมการค้าและการของกลุ่ม ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลการจัดการของกลุ่ม เพื่อหาปัญหา และพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการของกลุ่ม เพิ่มทักษะและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ให้กับกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก เริ่มตั้งแต่ทัศนคติของสมาชิกทั้งหมด ทักษะการจัดการของผู้บริหาร มุมมองวิสัยทัศน์ของที่ปรึกษา เพื่อให้กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสักสามารถมองเห็นปัญหาแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มให้เติบโตอย่างมีระบบ มีวิสัยทัศน์ วิธีการวางแผนในด้านต่างๆ มีการจัดการที่เข้มแข็ง มีความผูกพันต่อองค์กร นำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถยืนหยัดกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในโลกยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม ตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม ตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 2.3 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการของกลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม ตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินงาน

1. เลือกกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล
 - 1.1 กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาอิสระครั้งนี้คือ สมาชิกกลุ่มสตรีปลาซัสทุกคน
 - 1.2 ผู้ให้ข้อมูล
การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จะให้ความสำคัญกับบุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่มปลาซัสอย่างขออนุญาต โดยจะใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 16 คน แยกตามตำแหน่งหน้าที่ในกลุ่มปลาซัส และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบจับกลุ่ม โดยเลือกสมาชิก จำนวน 30 คน
2. เลือกพื้นที่ในการเก็บข้อมูล
การเลือกพื้นที่ของการเก็บข้อมูล ได้ทำการเลือก บริเวณอ่าวเก็บน้ำห้วยขอนแก่น หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม และโรงเรียนผลิตปลาซัสของกลุ่มสตรีปลาซัสอย่างขออนุญาต หมู่บ้านหินแห่-โนนอุดม ตำบลตอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีดังต่อไปนี้
 - 3.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview - SSI)
 - 3.2 แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide)
แนวทางการสัมภาษณ์นี้ จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In – depth Interview) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
 - 3.3 แนวทางการสังเกต (Observation Guide) เพื่อสังเกตสถานที่ สังเกตอารมณ์ ปรากฏการณ์ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการของสมาชิกกลุ่ม
 - 3.4 สมุดบันทึกภาคสนาม
สมุดบันทึกภาคสนาม เพื่อจดบันทึกข้อมูลที่ได้ทำการสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ
 - 3.5 กล้องบันทึกภาพ
กล้องบันทึกภาพ เพื่อทำการบันทึกภาพระหว่างลงพื้นที่ศึกษา
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
 - 4.1 ทำการค้นคว้าศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)
ค้นคว้าศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ด้วยการทบทวนวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง เช่น บทความ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ อินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษา
 - 4.2 ทำการลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม
ทำการลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม เพื่อหาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้นคร่าวๆ แล้วนำมาสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ และแนวทางการสังเกต
 - 4.3 ร่างแนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต และแบบสัมภาษณ์
ทำการร่างแนวทางการสัมภาษณ์ แนวทางการสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวความคิดที่ได้มาจากการทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิและการลงพื้นที่ภาคสนาม

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

นำเครื่องมือที่ได้มาไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอข้อเสนอนะในเรื่องของความถูกต้อง และตรงประเด็น

4.5 ปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการ

เมื่อได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วทำการปรับปรุง แก้ไขให้ได้ตามกรอบแนวความคิดแล้วนำไปใช้ในการดำเนินการศึกษาต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จะทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากการสังเกตการดำเนินการของกลุ่มปลาอังกาบขอนแก่นและสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน โดยการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์ทีละ 1 คน ใช้ โดยใช้คำถามปลายเปิดและการจดบันทึกข้อมูลที่เป็นประเด็นที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาระหว่างทำการสัมภาษณ์

ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสาร บทความ อินเทอร์เน็ต แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีแหล่งข้อมูลหลัก คือ ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ห้องสมุดคณะบัณฑิตศึกษากิจการมหาวิทยาลัยขอนแก่น และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลาง

6. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน กรกฎาคม 2559

7. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

เนื่องจากการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ทำการนำข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การทำการสังเกตขั้นตอนการดำเนินการของกลุ่ม และการจดบันทึกภาคสนามมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ให้ตรงกับกรอบแนวความคิดในการศึกษา โดยจำแนกข้อมูลต่างๆ แยกตามหมวดหมู่ตามประเด็นของการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษา และนำเสนอข้อมูลของการศึกษาออกมาในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis Method)

ผลการวิจัย

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสตรีปลาอังกาบขอนแก่น จะพบปัญหาที่เด่นชัดได้แก่ ปัญหาด้านการตลาดที่มีคู่ค้าทางการตลาดมากขึ้น ปัญหาด้านการขาดแคลนวัตถุดิบ เพราะหน้าแล้งก็หาปลาได้น้อย ราคาวัตถุดิบจำพวกหอม กระเทียม มีการแปรผันขึ้นลงตามสภาพเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในฤดูกาลเก็บเกี่ยว ผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาแรงงานขาดทักษะในขั้นตอนการบรรจุภัณฑ์ ไปจนถึงการขาดความรู้ความเข้าใจในความสำเร็จของสมาชิกที่มีผลกระทบต่อกลุ่ม โดยตรง โดยที่ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ทางผู้บริหารกลุ่มได้ปรึกษาหารือหาแนวทางในการแก้ปัญหาและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่ตลอด โดยการจัดประชุม วางแผน วางแนวทางการปฏิบัติ ตรวจสอบและติดตามผล แก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดทุกๆ เดือน การดำเนินการทุกขั้นตอนเป็นไปในรูปแบบของการมีส่วนร่วมตัวสมาชิก โดยแผนที่กำหนดขึ้นมานั้นเกิดจากการปรึกษาหารือและสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐอีกด้วย

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม ณ ปัจจุบันนี้มี 2 แนวทาง คือ หากปัญหาที่พบและเกิดขึ้นนั้น เป็นปัญหาที่ทางกลุ่มสามารถแก้ไขและปรับปรุงได้ด้วยตัวเอง เช่น ปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ ปลาที่จับได้จากอ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่นนั้นลดน้อยลง ทางกลุ่มก็ทำการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา จนนำไปสู่การสรรหาปลาที่

จับได้จากบ่อน้ำธรรมชาติในบริเวณใกล้เคียง มาทดแทน แต่จะเน้นว่าต้องเป็นปลาชนิดเดียวกันหรือปลาตระกูลใกล้เคียงกัน ส่วนปัญหาที่พบและเกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่ทางกลุ่มฯ ได้ทำการวิเคราะห์แล้วว่าต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยเหลือ เช่น ปัญหาการขาดองค์ความรู้ในแง่ของการบริหารจัดการ ทางกลุ่มฯ ก็จะทำการประสานงานและขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยประสิทธิภาพที่รับรองผลได้

สรุป

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มสตรีปลาส้มอ่างขอนสัก เกิดจากการรวมตัวกันของสตรีในหมู่บ้าน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ โดยการดำเนินการนั้นเป็นไปในรูปแบบของธุรกิจชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น มาต่อยอดและเกิดเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม การร่วมกันก่อตั้งธุรกิจชุมชนและมีการพัฒนาร่วมกันนั้น ไปสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศรีปัญญา ฐประจารย์ (2546) ซึ่งกล่าวสรุปเอาไว้ว่า การพัฒนาชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นไปสู่โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์และพัฒนาจนก้าวไปถึงการเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ จะส่งผลกระทบต่อในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากไปจนถึงเศรษฐกิจสากลในที่สุด

คณะผู้บริหารนั้น เกิดขึ้นจากการเสนอและการโหวตเลือก โดยจะอยู่ในตำแหน่งไปตลอด แต่มีแนวโน้มที่จะทำเป็นวาระ 1-3 ปี ในอนาคต เมื่อได้รับหน้าที่ตามที่มอบหมายแล้ว ทุกคนมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในส่วนของตัวเอง ตลอดจนถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนรวมที่มีต่อกลุ่มฯ หากทำหน้าที่ของตนเองเสร็จก็จะมาช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มทำหน้าที่ เป็นการเรียนรู้ด้วยกัน เรียนรู้ไปพร้อมกัน กลุ่มขับเคลื่อนและประสบความสำเร็จภายใต้กฎระเบียบที่ร่วมกันร่างและโหวตรองรับด้วยมติของกลุ่มฯ มีการวางแผน ดำเนินการตามแผนที่วาง ตรวจสอบและติดตามผล ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกิดความผิดพลาดไม่สมบูรณ์ และด้วยที่ผ่านมา ทางกลุ่มได้รับความช่วยเหลือในด้านการให้องค์ความรู้จากภาครัฐและเอกชน ทำให้การบริหารจัดการของกลุ่มมีทิศทางที่แน่นอน เป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้น มีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน จากประธานไปยังกลุ่มผู้บริหารสมาชิกของกลุ่ม การดำเนินการโปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน ซึ่งไปสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ตามนโยบายของ สำนักงาน ก.พ. ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ที่อธิบายหลักธรรมาภิบาล เอาไว้ว่าประกอบด้วย 6 ข้อ ดังต่อไปนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า การดำเนินการของกลุ่มฯ ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม เพราะการปันผล สมาชิกทุกคนจะได้รับส่วนแบ่งในการปันผลเท่าเทียมกันหมด ถือเป็นภาระกระจายรายได้ของกลุ่มอย่างทั่วถึง ซึ่งการดำเนินการของกลุ่มมีลักษณะดังกล่าวมานี้สอดคล้องกับนโยบายเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง ของ กระทรวงมหาดไทย อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มสตรีปลาสำมอ่างขอนแก่น

จากการศึกษาการจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีปลาสำมอ่างขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ทำการร่วมหารือและได้ทำการรวบรวมข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

จัดทำเอกสารที่เป็นองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการ เพื่อเก็บไว้ให้กลุ่มได้ทำการศึกษาร่วมกัน ศึกษาและทำความเข้าใจไปพร้อมๆ กัน เพื่อความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความสำคัญของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

การบริหารจัดการของกลุ่มสตรีปลาสำมอ่างขอนแก่น เริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนและอ้างอิงได้ นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าจากกลุ่มอื่นๆ สามารถเข้าไปเป็น กลุ่มต้นแบบในธุรกิจขนาดเดียวกันได้ เพราะ ฉ นั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมในส่วนที่ยังไม่เข้มแข็งของกลุ่ม

คณะกรรมการบริหารของกลุ่มนั้น ควรจะมีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง เพื่อที่จะได้มีการหมุนเวียนให้สมาชิกที่เหลือได้มีโอกาสในการดำรงตำแหน่งต่างๆ ด้วยตนเอง จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ของตัวเองในแต่ละตำแหน่ง เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ชื่อเสียงของกลุ่มในตอนี้ คือ รสชาติของปลาสำมที่คงเอกลักษณ์เอาไว้ได้ดีและมีคุณภาพ แต่ยังไม่ส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของ โลโก้ ฉลาก และบรรจุภัณฑ์ ที่ยังไม่มีความที่สื่อได้ถึงความเป็นกลุ่มอย่างเด่นชัด ในอนาคตควรมีการจัดทำและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท คนรอบข้างทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือ ทำให้ผู้ศึกษาทำรายงานการศึกษาอิสระได้จนสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรกนก ทิพรส. (2543). **องค์การและการจัดการ**. มหาสารคาม: คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [2] กรมการพัฒนาชุมชน. (2532). **กองวิจัยและประเมินผล**. การประเมินการสัมฤทธิ์ผลโครงการยกระดับความเป็นอยู่ของสตรีชนบทโดยอาศัยกิจกรรมทางการศึกษาและการฝึกอบรม.
- [3] กรมการปกครอง. (2541). **กระทรวงมหาดไทย**. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- [4] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2550). **วิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2559, จาก <http://smce.doe.go.th>
- [5] กระทรวงมหาดไทย. (2541). **กรมการปกครอง**. ยุทธศาสตร์การพึ่งตนเองและเศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง.
- [6] กิตติ ลิมสกุล. (2550). **สุดยอดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์**. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- [7] กิติมา ปรีดีดีลิก. (2529). **ทฤษฎีการบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศาสตราจารย์ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

- [8] โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. (2544). **วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี**. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2559, จาก <http://th.wikipedia.org>
- [9] ธนาคารออมสิน. (2552). **โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเข้าสู่แหล่งเงินทุน**. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2559 จาก <http://www.sceb.doae.go.th/Documents/Fund>
- [10] จิตรลดา บุญตา. (2550). **ธุรกิจชุมชนหัตถกรรมแปรรูปไม้ อ.สูงเม่น จ.แพร่**.
- [11] จิรวัดนา กฤษณา. (2557). **การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม จังหวัดร้อยเอ็ด**.
- [12] ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะ. (2556). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตกลุ่มทะเลสาบสงขลา**.
- [13] เพ็ญพรรณ จันทร์กระจำง. (2556). **การจัดการธุรกิจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์: กรณีศึกษาธุรกิจผ้าหมักโคลนย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าฝ้าย บ้านหนองสูงใหม่ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร**